

ಅಧ್ಯಾಯ-೫

ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ಹಾಗೂ ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳು

ಕಚ್ಚಾವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧವಸ್ತುಗಳಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳೆಂದು ಕರೆಯುವರು. ಈ ತಾಲೂಕು ಬೃಹತ್ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಮ ಪ್ರಮಾಣದ, ಸಣ್ಣ ಹಾಗೂ ಅತೀ ಸಣ್ಣ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಅನುಕೂಲವಾದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನುಳ್ಳ ಪ್ರದೇಶ. ಇಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯುತ್, ಸಾರಿಗೆ, ಖನಿಜ ಸಂಪತ್ತು, ವ್ಯವಸಾಯ ಹಾಗೂ ಅರಣ್ಯ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು ಧಾರಾಳವಾಗಿರುವುದಲ್ಲದೇ ಇಲ್ಲಿನ ಉತ್ತಮ ವಾಯುಗುಣ ಹಾಗೂ ಮಾನವಸಂಪತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕಾ ಪ್ರಗತಿಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿದೆ. ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದ ಕೈಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಸಮಗ್ರ ಹಾಗೂ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಮಾಹಿತಿಯ ಕೊರತೆಯಿದೆ. ಆ ಕಾಲದ ನೂರಾರು ಶಾಸನ, ಸಾಹಿತ್ಯಗ್ರಂಥ, ವಿದೇಶಿ ಪ್ರವಾಸಿಗರ ಬರಹಗಳೇ ಮುಂತಾದ ಮೂಲಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿಯೋ ಇಲ್ಲವೆ ಪ್ರಾಸಂಗಿಕವಾಗಿಯೋ ಕಾಣಿಸಿಗುವ ಉಲ್ಲೇಖಗಳ ಮೇಲೆ ಅಂದಿನ ಕೆಲವು ಪ್ರಮುಖ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು.

ಆ ಕಾಲದ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ಸಾಮಾನ್ಯ ಲಕ್ಷಣವೆಂದರೆ, ಅಂದಿನ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ಕಸುಬು ರೀತಿಯವು. ಉತ್ಪಾದನೆಯ ವಿಧಾನ ಸರಳ ಹಾಗೂ ಅತಿ ಖರ್ಚಿನದಲ್ಲದ್ದು, ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಉತ್ಪಾದನಾ ಕೇಂದ್ರ ಕಾರ್ಮಿಕನ ಮನೆಯೋ ಅಥವಾ ಕುಟೀರವೋ ಆಗಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಕೈಗಾರಿಕೆಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಕಚ್ಚಾ ಪದಾರ್ಥಗಳು ಅನತಿ ದೂರದಲ್ಲಿ ಉಪಲಬ್ಧವಿರುತ್ತಿತ್ತು. ತಯಾರಾದ ಸಾಮಾನುಗಳು ಮಾಮೂಲಾಗಿ ಪೇಟೆಯಲ್ಲೋ ವಾರದ ಸಂತೆಗಳಲ್ಲೋ ಮಾರಲು-ಕೊಳ್ಳಲು ಸಿಗುತ್ತಿದ್ದವು.

ಬಟ್ಟೆ ನೇಯ್ಗೆ, ಎಣ್ಣೆ ತೆಗೆಯುವುದು, ಮಣ್ಣಿನ ಮಡಕೆ-ಕುಡಿಕೆಗಳು, ಮರಗಳಿಂದ ವಿವಿಧ ಆಸನ, ಎತ್ತಿನಗಾಡಿ ಮುಂತಾದವು, ಚರ್ಮದ ಪಾದರಕ್ಷೆ ಹಾಗೂ ನೀರು ತುಂಬುವ ಚೀಲ, ಲೋಹದ ಆಭರಣ, ದೇವತಾಮೂರ್ತಿ, ಹರಿವಾಣ, ಹಲವು ಬಗೆಯ ಪಾತ್ರೆ ಪದಾರ್ಥ, ಕಂಚು, ತಟ್ಟೆ, ಸೌಟು, ಕನ್ನಡಿ, ಯುದ್ಧದ ಆಯುಧಗಳಾದ ಕಬ್ಬಿಣ ಕತ್ತಿ, ಗುರಾಣಿ, ಬಾಣ-ಬಾಕು ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಉಕ್ಕುಗಳಿಂದ ತಯಾರಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಆಧುನಿಕ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ಪೂರ್ಣ ಸಂಘಟನಾ ಕಾರ್ಯ ೧೯೧೧ರಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ಆರ್ಥಿಕ ಸಮ್ಮೇಳನದೊಂದಿಗೆ ಆರಂಭವಾಯಿತೆನ್ನಬಹುದು. ಸಂಸ್ಥಾನದ ಕೈಗಾರಿಕಾ ನೀತಿಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿದ ಸರ್.ಎಂ.ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ, 'ಕೈಗಾರಿಕೇಕರಣ ಇಲ್ಲವೆ ವಿನಾಶ' ಎಂಬ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸಿ, ಕಾರ್ಯತತ್ಪರರಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಅನೇಕ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ಮೈಸೂರು ಹಾಗೂ ಇತರೆಡೆ ಸ್ಥಾಪನೆಗೊಂಡವು. ಇವರ ಕುಶಾಗ್ರಮತಿಯಿಂದಾಗಿ ಅನೇಕ ಮೂಲ ಸಾಮಗ್ರಿ ಹಾಗೂ ದಿನೋಪಯೋಗಿ ವಸ್ತು ಸಂಬಂಧಿತ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬಂದವು. ೧೯೧೩ ರಲ್ಲಿ ಕೈಗಾರಿಕೆ ಹಾಗೂ ವಾಣಿಜ್ಯ ಇಲಾಖೆ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬಂತು. ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಪರಿಶೀಲನೆ, ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವವರಿಗೆ ಸಲಹೆ ಮತ್ತು ನೆರವು ನೀಡುವುದು ಈ ಇಲಾಖೆಯ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿತ್ತು. ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನವರ ಸಲಹೆಯ ಮೇರೆಗೆ ರಾಜ್ಯದ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಸಮೀಕ್ಷೆಯೊಂದನ್ನು ಸಹ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಯಿತು.

೧೯೧೪-೨೪ರ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಾದ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಪ್ರಗತಿಯಂತೆ ಮೈಸೂರು ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲೂ ಪ್ರಗತಿಯು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿ ನಡೆಯಿತು. ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಹೊಸ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ಜನ್ಮ ತಾಳಿದವು ಹಾಗೂ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿದ್ದ ಅನೇಕ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಾಗಿ ಪರಿವರ್ತನೆಗೊಂಡವು. ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನವರ ಆರ್ಥಿಕ ಯೋಜನೆಗಳು ಮತ್ತು ಅಂದಿನ ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದ ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರಗತಿಪರ ನೀತಿ ಇದಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣ. ಕೈಗಾರಿಕಾಭಿವೃದ್ಧಿಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ೧೯೨೪ರಿಂದ ಈಚಿನ ಎರಡು ದಶಕಗಳು ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣವಾಗಿದ್ದವು. ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ವಾಣಿಜ್ಯ ನೀತಿ, ದಿವಾನ್ ಸರ್ ಮಿರ್ಜಾ ಇಸ್ಮಾಯಿಲ್ ಆಸಕ್ತಿ, ಎರಡನೆಯ ಮಹಾಯುದ್ಧದಿಂದಾಗಿ ಬದಗಿಬಂದ ಸದವಕಾಶ - ಇವು ಈ ಕಾಲದ ಪ್ರಗತಿಗೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣಗಳು.

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದ ಕೈಗಾರಿಕಾನೀತಿ ಎರಡು ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡಿತ್ತು. ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ಸರ್ಕಾರವೇ ಕೆಲವು ಪ್ರಮುಖ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಔದ್ಯೋಗೀಕರಣಕ್ಕೆ ನೆರವಾದದ್ದು. ಎರಡನೆಯದಾಗಿ ಖಾಸಗಿ ಬಂಡವಾಳದಾರರಿಗೆ ಸರ್ಕಾರ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ತುಂಬಾ ಉತ್ತೇಜನ ನೀಡಿದ್ದು. ಜೊತೆಗೆ ಬಂಡವಾಳಸ್ವರೂಡನೆ ತಾನೂ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವ ಉತ್ತಮ ತೋರಿದ್ದು. ಈಗ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿರುವ 'ಸಂಯುಕ್ತ ಕ್ಷೇತ್ರ ಕೈಗಾರಿಕೆ' ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನ ಬಹಳ ಹಿಂದೆಯೇ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿತ್ತು.

ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಪ್ರಗತಿಯ ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶವೆಂದರೆ ಪ್ರಾರಂಭದಿಂದಲೂ ಸಣ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ದೊರೆಯುತ್ತಾ ಬಂದುದು. ಇದಕ್ಕೂ ಸಹ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿದ ಶ್ರೇಯಸ್ಸು ಸರ್ ಎಂ. ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನವರದು. ಗೃಹ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಾದ ನೇಯ್ಗೆ, ಕುಂಬಾರಿಕೆ, ಹೆಂಚು ತಯಾರಿಕೆ, ಗಾಣದಿಂದ ಎಣ್ಣೆ, ಬುಟ್ಟಿ ತಯಾರಿಕೆ, ಚಿನ್ನದ ಕೆಲಸ, ಕಬ್ಬಿಣದ

ಕೆಲಸ, ಮರಗೆಲಸ, ಚಾಪೆ ತಯಾರಿಕೆ, ಚರ್ಮದ ಕೆಲಸ, ಬೀಡಿ ತಯಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಅಗರಬತ್ತಿ ಉದ್ಯಮಗಳಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಅತ್ಯಂತ ಅಗತ್ಯವೆಂಬುದನ್ನು ಮನಗಾಣಲಾಯಿತು. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯುತ್ ಉತ್ಪಾದನೆ ಹೆಚ್ಚಾದಂತೆ ಈ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ಕ್ರಮೇಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಲಾರಂಭಿಸಿದವು.

ಮೈಸೂರು ತಾಲೂಕಿನ ನೈರುತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೋಮೈಟ್ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ದೊಡ್ಡಕಾನ್ಯ, ಸಿಂಧುವಳ್ಳಿ ಬಳಿ ಮ್ಯಾಗ್ನಸೈಟಿನ ನಿಕ್ಷೇಪಗಳುಂಟು. ಚಟ್ಟನಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಬಳಪದಕಲ್ಲು ದೊರೆಯುವುದು. ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಗ್ರಾನೈಟ್, ಕಲ್ಲಾರುಗಳಿವೆ. ಮೈಸೂರು ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಫೆಲ್ಸೈಟ್ ಹಾಗೂ ಮ್ಯಾಗ್ನಸೈಟ್ ಪ್ರಧಾನ ಖನಿಜ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳಾಗಿದ್ದು, ೨೦೦೪-೦೫ರಲ್ಲಿ ೮೦೦ ಟನ್ ಫೆಲ್ಸೈಟ್ ಉತ್ಪಾದಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಇದರ ಮೌಲ್ಯ ೪.೫೦ ಲಕ್ಷ ರೂ. ಹಾಗೆಯೇ ೨೦೦೫-೦೬ರಲ್ಲಿ ೭೦೦ ಟನ್ ಉತ್ಪಾದಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ಇದರ ಮೌಲ್ಯ ೩.೫೦ ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳಾಗಿತ್ತು. ೨೦೦೫-೦೬ರಲ್ಲಿ ೧,೮೦೦ ಟನ್ ಮ್ಯಾಗ್ನಸೈಟ್ ಉತ್ಪಾದಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಇದರ ಮೌಲ್ಯ ೧.೮೦ ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳಾಗಿತ್ತು. ೨೦೦೪-೦೫ರಲ್ಲಿ ೬.೨೦ ಲಕ್ಷ ರೂ. ಮೌಲ್ಯದ ೬,೨೦೦ ಟನ್ ಉಪ ಖನಿಜಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮಾಡಲಾಗಿತ್ತು. ೨೦೦೫-೦೬ರಲ್ಲಿ ೪.೪೦ ಲಕ್ಷ ರೂ.ಮೌಲ್ಯದ ೪,೪೦೦ ಟನ್ ಉಪಖನಿಜಗಳನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸಲಾಗಿತ್ತು.

ದಿವಾನ್ ಕೆ. ಶೇಷಾದ್ರಿ ಐಯ್ಯರ್ ಆಡಳಿತಾವಧಿಯಲ್ಲಿ (೧೮೮೩-೧೯೦೧) ನೇಯ್ಗೆ ತಯಾರಿಕಾ ಮಿಲ್‌ಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು. ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನವರು (೧೯೧೨-೧೮) ಮೈಸೂರಿನ ಆರ್ಟ್ಸ್ ಅಂಡ್ ಕ್ರಾಫ್ಟ್ಸ್ ಮೈಸೂರು ಸ್ಯಾಂಡಲ್ ಸೋಫ್ ಫ್ಯಾಕ್ಟರಿ (೧೯೧೬), ಕೃಷ್ಣರಾಜೇಂದ್ರ ಮಿಲ್ (೧೯೨೦), ಇಟ್ಟಿಗೆ ಮತ್ತು ಹೆಂಚಿನ ಕಾರ್ಖಾನೆ (೧೯೧೭), ರೇಷ್ಮೆ ಕೈಗಾರಿಕೆ (೧೯೩೨), ಮೈಸೂರು ಅರಗು ಹಾಗೂ ಬಣ್ಣದ ಕಾರ್ಖಾನೆ (೧೯೩೭), ಸರ್ಕಾರಿ ಸಿಲ್ಕ್ಸ್ ಪಿಲೇಚರ್ಸ್ (೧೯೩೮), ಚಾಮುಂಡೇಶ್ವರಿ ಕಾಫಿ ಕ್ಯೂರಿಂಗ್ ವರ್ಕ್ಸ್ (೧೯೩೮), ದ ಮೈಸೂರು ಕ್ಯಾನಿಂಗ್ ಅಂಡ್ ಕಾಂಡಿಮೆಂಟ್ಸ್ (೧೯೨೦), ದ ರಾಜಲಕ್ಷ್ಮಿ ವಿವಿಂಗ್ ಫ್ಯಾಕ್ಟರಿ, ಆಂಜನೇಯ ವಿವಿಂಗ್ ಫ್ಯಾಕ್ಟರಿ, ಚಾಮುಂಡೇಶ್ವರಿ ವಿವಿಂಗ್ ಫ್ಯಾಕ್ಟರಿ, ಮೂರ್ತಿ ಪವರ್ ಲೂಮ್ ಫ್ಯಾಕ್ಟರಿ, ದ ಮೈಸೂರು ಸಿಲ್ಕ್ಸ್ ಫಿಲೇಚರ್ಸ್ ಲಿ., ದ. ಮೈಸೂರು ಪವರ್ ಅಂಡ್ ಲೈಟಿಂಗ್ ವರ್ಕ್ಸ್ ಶಾಪ್, ದ ಮೈಸೂರು ಸ್ಟೇಟ್ ರೈಲ್ವೆ ಸೆಂಟ್ರಲ್ ವರ್ಕ್ಸ್ ಶಾಪ್, ಮಹಮ್ಮದ್ ಪೀರ್ಸ್ ವರ್ಕ್ಸ್ ಶಾಪ್, ದ ಮೈಸೂರು ಚಾರ್ಲೋಮೈಟ್ ಲಿ. ಸಿಂಧುವಳ್ಳಿ, ಶ್ರೀ ಗಜಾನನ ರೈಸ್ ಅಂಡ್ ಆಯಿಲ್ ಮಿಲ್ಸ್, ಬಿ.ಟಿ. ಆಯಿಲ್ ಮಿಲ್ಸ್, ಜಹಗೀರ್ ಬೀಡಿ ಫ್ಯಾಕ್ಟರಿ, ಗಫರ್ ಬೀಡಿ ಫ್ಯಾಕ್ಟರಿ, ವಾಣಿವಿಲಾಸ ವಾಟರ್ ಸಪ್ಲೈ ಸ್ಟೇಷನ್, ಪರಿಮಳ ಪರ್‌ಫ್ಯೂಮರಿ ವರ್ಕ್ಸ್, ದ ಗೌರ್ಮೆಂಟ್ ಬ್ರಾಂಚ್ ಪ್ರೇಸ್, ವೆಸ್ಟಿ ಪ್ರೇಸ್ ಅಂಡ್ ಪಬ್ಲಿಷಿಂಗ್ ಹೌಸ್, ಪಾಪರಾಮ್ಸ್ ಟ್ರೈಲ್ ಫ್ಯಾಕ್ಟರಿ, ದ ಕೂರ್ಗ್ ಇಂಡಸ್ಟ್ರೀಸ್ ಅಂಡ್ ಸಾಮಿಲ್ಸ್ ಮುಂತಾದವು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪೂರ್ವದ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು.

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಾನಂತರ ಸರ್ಕಾರ ಜಾರಿಗೆ ತಂದ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಗಳು ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆ ಹಾಗೂ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡುತ್ತಿವೆ. ಆರ್ಥಿಕ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಾದ ಕೃಷಿ, ಕೈಗಾರಿಕೆ, ಪಶುಸಂಗೋಪನೆ, ಸಹಕಾರ ಸಂಘ, ಅರಣ್ಯ, ಶಿಕ್ಷಣ, ಪಂಚಾಯತ್‌ರಾಜ್, ಸಮಾಜಕಲ್ಯಾಣ, ಕಾರ್ಮಿಕ ಕಲ್ಯಾಣ ಮುಂತಾದವನ್ನು ಪ್ರಗತಿಯತ್ತ ಮುನ್ನುಗ್ಗುವಂತೆ ಮಾಡುವುದೇ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಗಳ ಪ್ರಧಾನ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿವೆ. ದೇಶದಲ್ಲಿ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಗಳು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲೇ ಹಿಂದಿನ ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಯೋಜಿತ ಆರ್ಥಿಕಾಭಿವೃದ್ಧಿ ೧೯೧೦ರಲ್ಲೇ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಆ ಯೋಜನೆಗಳ ಮಹತ್ವದ ಉದ್ದೇಶ ಬಡತನ ನಿರ್ಮೂಲನೆ, ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ವಾವಲಂಬನೆ ಮುಂತಾದವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದೇ ಆಗಿತ್ತು. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ಕೈಗಾರಿಕಾ ಪ್ರದೇಶಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಂಡಳಿಯನ್ನು ೧೯೬೬ರಲ್ಲಿ ರಚಿಸಲಾಯಿತು. ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಅವಕಾಶವಿರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಅವುಗಳು ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬರುವಂತೆ ನೆರವು ನೀಡುವುದು ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶ. ಸರ್ಕಾರ ಕೈಗಾರಿಕಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಘೋಷಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ತನ್ನ ವಶಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಆನಂತರ ಅದನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಂಡಳಿಗೆ ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ರಸ್ತೆ, ನೀರು, ವಿದ್ಯುತ್ ಮುಂತಾದ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಆ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ದೊರಕಿಸಿಕೊಟ್ಟು ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ಆ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಪ್ರವೇಶಿಸುವಂತೆ ಈ ಮಂಡಳಿಯು ಆಕರ್ಷಿಸುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ತಗಲುವ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಂದ ೧೦ ವರ್ಷದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಪಡೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಸರ್ಕಾರ ಕೈಗಾರಿಕಾಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ೧೪ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಘೋಷಿಸಿದೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ತಾಲೂಕಿನ ಬೆಳವಾಡಿ, ಹಿನ್ನಕಲ್ಲು, ಮೇಟಗಲ್ಳಿ, ಹೂಟಗಲ್ಳಿ, ಹೆಬ್ಬಾಳು, ಯಾದವಗಿರಿ ಮುಂತಾದವು ಸೇರಿವೆ.

ಮೈಸೂರು ಚಿಪ್ ಬೋರ್ಡ್ ಲಿಮಿಟೆಡ್ ಹಿನ್ನಕಲ್, ಮೈಸೂರು (೧೯೬೧), ವಿಲಾಟಿಕಾ ಇಂಡಿಯಾ ಲಿಮಿಟೆಡ್ ಹಿನ್ನಕಲ್, ಮೈಸೂರು (೧೯೮೨), ಫಾಲ್‌ಕನ್ ಟೈರ್ಸ್, ಲಿಮಿಟೆಡ್, ಮೇಟಗಲ್ಳಿ, ಮೈಸೂರು (೧೯೭೩), ವಿಕ್ರಾಂತ್ ಟೈರ್ಸ್, ಮೈಸೂರು (೧೯೭೩), ಕರ್ನಾಟಕ ಬಾಲ್ ಬೇರಿಂಗ್ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್, ಬೆಳವಾಡಿ, ದೀಪಕ್ ಇನ್ಸುಲೇಟೆಡ್ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್, ಬೆಳವಾಡಿ (೧೯೮೧), ಕಸ್ತೂರಿ ಫುಡ್ಸ್ ಅಂಡ್ ಕೆಮಿಕಲ್ಸ್, ಮೇಟಗಲ್ಳಿ (೧೯೭೬), ಆಟೋಮೋಟಿವ್ ಆಕ್ಸ್‌ಲ್ ಕಾರ್ಖಾನೆ, ಹೂಟಗಲ್ಳಿ, ಡೈಮಂಡ್ ಡೈ ಮ್ಯಾನುಫ್ಯಾಕ್ಚರಿಂಗ್ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್, ಕರ್ನಾಟಕ ಅಲ್ಯುಮಿನಿಯಂ ಕಂಪನಿ, ಕಂಬೆತಂಡ್ ಇಂಡಸ್ಟ್ರೀಸ್ (ಪ್ರೈ.ಲಿ.) (೧೯೭೮), ತ್ರಿವೇಣಿ ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ವರ್ಕ್ಸ್ ಮೇಟಗಲ್ಳಿ (೧೯೮೧), ಮೈಸೂರು ಆಕ್ಸಿಜನ್ ಕಂಪನಿ ಲಿ. ಟ್ರೈಟಾನ್ ವಾಲ್ಸ್ ಲಿ.; ಹುಣಸೂರು ರಸ್ತೆ, ಮೈಸೂರು, ಚಾಮುಂಡಿ ಮಿಷಿನ್ ಟೂಲ್ಸ್, ಮೇಟಗಲ್ಳಿ (೧೯೭೫), ಜಯ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ವೈರಿಂಗ್ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್, ಮೇಟಗಲ್ಳಿ (೧೯೭೪), ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಸ್ಟೀಲ್, ಮೇಟಗಲ್ಳಿ, ಡೀಪ್ ಆಕ್ಸಿಜನ್ ಕಂಪನಿ, ಮೈಸೂರು ಕಿಲೋಸ್ಟರ್

ಕಂಪನಿ ಬೆಳವಾಡಿ, ವಿಪ್ರೋ ಪ್ರಾಡೆಕ್ಸ್, ಮೈಸೂರು, ಗಣೇಶ ಗೆರ್, ದೀಪ ಇಂಡಸ್ಟ್ರಿಯಲ್ ಸಿಂಡಿಕೇಟ್, ಮೇಟಗಲ್ಯ (೧೯೮೩), ಕಾರ್ಬನ್ ಸೆರಾಮಿಕ್ಸ್ ಲಿಮಿಟೆಡ್, ಬೆಳವಾಡಿ (೧೯೮೨), ಬಿ.ಟಿ. ಸೋಲ್ವರ್ಸ್ (ಪ್ರೈ) ಲಿಮಿಟೆಡ್, ಮೇಟಗಲ್ಯ (೧೯೮೩), ಒ.ಆರ್.ಸಿ.ಇ.ಇ. ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ಸ್ (೧೯೭೯), ಮೆಟಲ್ ಲ್ಯಾಂಪ್ ಕ್ಯಾಪ್ಸ್, ಭಾರತ್ ಅರ್ತ್ ಮೂವರ್ಸ್, ಮೈಸೂರು ಡೈರಿ, ಎಇಎಸ್ ಕೆಮಿಕಲ್ಸ್ ಮುಂತಾದವು ಮೈಸೂರು ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿರುವ ಬೃಹತ್ ಪ್ರಮಾಣದ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಾಗಿದ್ದವು.

ಮೈಸೂರು ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ೨೦೦೪-೦೫ರಲ್ಲಿದ್ದ ಬೃಹತ್ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಮ ಪ್ರಮಾಣದ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳು ಹಾಗೂ ಕೆಲಸಗಾರರ ವಿವರ ಹೀಗಿದೆ. ಬಟ್ಟೆ ಕಾರ್ಖಾನೆ ಒಂದು, ರಾಸಾಯನಿಕ ಕಾರ್ಖಾನೆ ೩೦, ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಕಾರ್ಖಾನೆ ೪೧, ಇತರೆ ೧೨೩, ಒಟ್ಟು ೧೯೫ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳಿದ್ದು, ೧೯,೬೯೪ ಉದ್ಯೋಗಿಗಳಿದ್ದರು. ಅದೇ ೨೦೦೯ರ ಮಾರ್ಚ್ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಮೂರು ಬಟ್ಟೆ ಕಾರ್ಖಾನೆ, ೪೩ ರಾಸಾಯನಿಕ ಕಾರ್ಖಾನೆ, ೭೫ ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಕಾರ್ಖಾನೆ ಹಾಗೂ ೧೭೩ (ಎಲ್ಲಾ ಸೇರಿ ಒಟ್ಟು ೨೯೪) ಇತರೆ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳಿದ್ದು, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ೨೭೮೨೫ ಉದ್ಯೋಗಿಗಳು ಕೆಲಸಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

೨೦೦೯-೧೪ರ ನೂತನ ಕೈಗಾರಿಕಾ ನೀತಿಯನ್ವಯ ಈ ತಾಲೂಕಿನ ನಗರ ಪಾಲಿಕೆ ಪ್ರದೇಶವು ಮುಂದುವರಿದ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಪ್ರದೇಶದ ಗುಂಪಿಗೆ (ವಲಯ-IV) ಸೇರಿದ್ದರೆ, ಉಳಿದ ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶವು ಹಿಂದುಳಿದ ತಾಲೂಕುಗಳ ಗುಂಪಿಗೆ (ವಲಯ-III) ಸೇರಿದೆ. ವಲಯ-IV ರಲ್ಲಿ ಬರುವ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಮುದ್ರಾಂಕ ಶುಲ್ಕ ವಿನಾಯಿತಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ವಲಯ-III ಕ್ಕೆ ಶೇ. ೭೫% ಮುದ್ರಾಂಕ ಶುಲ್ಕ ವಿನಾಯಿತಿ ಇದೆ.

ಸಾಫ್ಟ್‌ವೇರ್ ಉದ್ಯಮ : ಇಂಫೋಸಿಸ್ ಟೆಕ್ನಾಲಜಿಸ್, ವಿಪ್ರೋ ಟೆಕ್ನಾಲಜಿಸ್, ವಾರ್ಸನ್ ಟೆಕ್ನಾಲಜಿಸ್, ಸಾಫ್ಟ್‌ವೇರ್ ಪ್ಯಾರಡಿಗಮ್ಸ್, ಇನ್ಫರ್ಮೇಷನ್ ಮೀಡಿಯಾ ಟೆಕ್ನಾಲಜಿಸ್ ಮುಂತಾದ ಬಹುರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಾಫ್ಟ್‌ವೇರ್ ಕಂಪೆನಿಗಳು, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ರಾಜಧಾನಿ ನಗರ ಮೈಸೂರಿಗೆ ಲಗ್ಗೆ ಹಾಕುವ ಮೂಲಕ, ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ರಂಗದಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ಮಹತ್ವದ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದೆ. ತತ್ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ, ಇಂದು ಮೈಸೂರು ನಗರದಲ್ಲಿ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿರುವ ಸಾಫ್ಟ್‌ವೇರ್ ಕಂಪೆನಿಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಕಾಸ್ಟಾಟ್ ಸಾಫ್ಟ್‌ವೇರ್, ಹಾಯ್ ಸಾಫ್ಟ್‌ವೇರ್, ಕ್ರಿಯೇಟಿವ್ ಪೂಲ್, ಯೂನಿಕ್ ಇಂಫೋಟೆಕ್ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ತರಬೇತಿ ಕೇಂದ್ರ, ಇಂಟರ್‌ಮೀಡಿಯೆಟ್ ಟೆಕ್ನಾಲಜಿಸ್, ಇಂಡಿಯಾ ಸಾಫ್ಟ್‌ವೇರ್ ಕಂ., ಕಾಸ್ಮಿಕ್ ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ಸ್, ಆಲ್ಟಿಮ್ ಟೆಕ್ನಾಲಜಿಸ್, ಸಿ.ಟಿ. ಸಾಫ್ಟ್‌ವೇರ್, ಕನ್ನೋನ್ ಸಾಫ್ಟ್‌ವೇರ್ ಇಂಡಿಯಾ, ಎಕ್ಸೆಲ್ ಸಾಫ್ಟ್ ಟೆಕ್ನಾಲಜಿಸ್, ಐ.ಟಿ. ಚಾಂಪ್ಸ್ ಸಾಫ್ಟ್‌ವೇರ್, ಮಾಲ್ಯಾಬ್ ಸಾಫ್ಟ್‌ವೇರ್ ಲಿ., ಮಾವೆರಿಕ್ ಇನ್ಫೋಟೆಕ್, ರಿಲೆ-ಇ-ಮಾರ್ಗ್ ಸಾಫ್ಟ್‌ವೇರ್ ಕನ್ಸಲ್ಟಿಂಗ್, ಥಿಯೋರಿನ್ ಇಂಡಿಯಾ ಲಿ., ಟೋರಸ್ ಸಲ್ಯೂಷನ್ಸ್,

ವೆರಿಟನ್ ಸಾಫ್ಟ್‌ವೇರ್ ಸಲ್ಯೂಷನ್ ಲಿ., ಯೆಚ್ ಐ.ಟಿ. ಎಕ್ಸ್‌ಪರ್ಟ್ ಲಿ. ಮುಂತಾದ ಸಾಫ್ಟ್‌ವೇರ್ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಬಹುರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಂಪೆನಿಗಳು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿವೆ. ತತ್ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ನಗರದ ಹೊಟಗಲ್ಯ, ಹೆಬ್ಬಾಳ ಪರಿಸರವು “ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಸಿಟಿ” ಆಗಿ ಮಾರ್ಪಟ್ಟಿದ್ದು, ರಾಜ್ಯದ ಎರಡನೆ ಸಿಲಿಕಾನ್ ಸಿಟಿ ಎಂಬ ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆಗೆ ಮೈಸೂರು ಪಾತ್ರವಾಗಿದೆ. ಈ ಕಂಪೆನಿಗಳು ಸಾವಿರಾರು ಕೋಟಿ ರೂ. ವಹಿವಾಟು ನಡೆಸುತ್ತಿವೆ.

ಭಾರತೀಯ ರಿಸರ್ವ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ನೋಟು ಮುದ್ರಣ ಪ್ರೈ. ಲಿ. : ಭಾರತೀಯ ರಿಸರ್ವ್ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ನ ಅಧೀನ ಕಂಪೆನಿಯಾಗಿ ೧೯೯೫ರ ಫೆಬ್ರವರಿಯಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ನಗರದ ಹೊರವಲಯದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪನೆಗೊಂಡ ನೋಟು ಮುದ್ರಣಾಲಯವು ದೇಶದ ನಾಲ್ಕನೇಯ ನೋಟು ಮುದ್ರಣ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿದ್ದು, ಉಳಿದ ಮೂರು ನಾಸಿಕ್ (೧೯೨೮), ದೇವಸ್ (೧೯೭೫) ಹಾಗೂ ಸಾಲ್ವನಿ (೧೯೯೫) ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿರುವ ನೋಟು ಮುದ್ರಣ ಘಟಕಗಳಾಗಿವೆ. ದೇಶದಲ್ಲಿ ದಿನೇ ದಿನೇ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಬ್ಯಾಂಕ್ ನೋಟುಗಳ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಪೂರೈಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಆರಂಭವಾದ ಈ ಘಟಕವು ಸ್ವಿಝರ್‌ಲ್ಯಾಂಡಿನಿಂದ ಆಮದು ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಯಂತ್ರೋಪಕರಣಗಳಿಂದ ಸುಸಜ್ಜಿತಗೊಂಡಿದ್ದು, ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸುರಕ್ಷತೆಯಿಂದೊಡಗೂಡಿದ ಉತ್ತಮ ಗುಣಮಟ್ಟದ ನೋಟುಗಳ ಮುದ್ರಣಕ್ಕೆ ಹೆಸರಾಗಲಿದೆಯೆಂಬ ಆಶಯವನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಸುಮಾರು ೩೦ ಬಿಲಿಯನ್ ನೋಟುಗಳನ್ನು ಮುದ್ರಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಈ ಕೇಂದ್ರವು ಹೊಂದಿದೆ. ಇದು ೧೯೯೯ರ ಮೇ ನಿಂದ ಪೂರ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದೆ. ಇದರ ಆಡಳಿತ ಕಚೇರಿಯು ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದಲ್ಲಿದೆ. ಈ ಕಂಪೆನಿಯ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಗೆ ಕಂಪೆನಿ ನಿರ್ದೇಶಕರಿದ್ದು, ಅದರ ಕಾರ್ಯದಕ್ಷರನ್ನು ಭಾರತೀಯ ರಿಸರ್ವ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ನಾಮಕರಣ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಸಣ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು : ಆಹಾರ ಸಂಸ್ಕರಣೆ, ಪೀಠೋಪಕರಣ, ಕಾಗದ ಮತ್ತು ಬಣ್ಣ, ಚರ್ಮ, ರಬ್ಬರ್ ಮತ್ತು ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್, ಕೆಮಿಕಲ್, ಗ್ಲಾಸ್ ಮತ್ತು ಸೆರಾಮಿಕ್ಸ್, ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್, ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕಲ್, ರೇಷ್ಮೆ ನೇಯ್ಗೆ, ಬೀಡಿಸುತ್ತವುದು, ತಾಮ್ರ, ಹಿತ್ತಾಳೆ, ಕಂಚಿನ ಲೋಹ ತಯಾರಿಕೆ ಮುಂತಾದವು. ತಗಡೂರು ರಾಮಚಂದ್ರರಾವ್ ಅವರು ಕರ್ನಾಟಕ ಖಾದಿ ಸಹಕಾರ ಸಂಘವನ್ನು ೧೯೨೫ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ತಗಡೂರು ಹಾಗೂ ಮೈಸೂರುಗಳಲ್ಲಿ ಖಾದಿ ಬಟ್ಟೆಯ ಅಂಗಡಿ ತೆರೆದರು. ೧೯೨೭ರಲ್ಲಿ ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು ಮೈಸೂರಿಗೆ ಭೇಟಿಕೊಟ್ಟಾಗ ಖಾದಿ ಉದ್ಯಮ ಮತ್ತಷ್ಟು ಜನಪ್ರಿಯಗೊಂಡಿತು. ಈಗಲೂ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಖಾದಿ ಬಟ್ಟೆಗೆ ಬೇಡಿಕೆ ಇದೆ.

ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ೨೦೦೪-೦೫ರಲ್ಲಿ ೫೬ ಆಟೋ ಮೊಬೈಲ್ (೫೨೩), ೨೭೬ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕಲ್ ಹಾಗೂ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ (೭೧೪), ೪೯೫ ಕೆಮಿಕಲ್ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳು (೪,೨೮೨), ನಾಲ್ಕು ಫೆರಸ್ ಮತ್ತು ನಾನ್ ಫೆರಸ್ (೨೪), ೧,೮೦೮ ಆಹಾರ ಮತ್ತು ಮಾದಕ ವಸ್ತುಗಳು ಕಾರ್ಖಾನೆ (೪,೩೮೩)ಗಳಿದ್ದವು. ಅವರಣದಲ್ಲಿ ನೀಡಿರುವುದು ಕಾರ್ಮಿಕರ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತವೆ. ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿವರಗಳಿಗೆ ಕೋಷ್ಟಕ ೫.೧ ನೋಡಿ.

ಕ್ರ.ಸಂ.	ವಿವರ		೨೦೦೨-೦೩	೨೦೦೩-೦೪	೨೦೦೪-೦೫	೨೦೦೮-೦೯
೧.	ಆಟೋಮೊಬೈಲ್	ಸಂಖ್ಯೆ ಕೆಲಸಗಾರರು	೫೩ ೫೦೬	೫೩ ೫೦೬	೫೬ ೫೨೩	೬೨ ೫೫೭
೨.	ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕಲ್ ಮತ್ತು ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ಸ್	ಸಂಖ್ಯೆ ಕೆಲಸಗಾರರು	೨೭೦ ೬೪೦	೨೭೦ ೬೬೦	೨೭೬ ೭೧೪	೩೧೦ ೧೪೮೨
೩.	ಕೆಮಿಕಲ್ಸ್	ಸಂಖ್ಯೆ ಕೆಲಸಗಾರರು	೪೧೭ ೪೦೭೦	೪೭೫ ೪೧೯೨	೪೯೫ ೪೨೮೨	೫೨೯ ೪೭೫೯
೪.	ಫೆರಸ್ ಮತ್ತು ನಾನ್ ಫೆರಸ್	ಸಂಖ್ಯೆ ಕೆಲಸಗಾರರು	೦೪ ೨೪	೦೪ ೨೪	೦೪ ೨೪	೦೪ ೨೪
೫.	ಆಹಾರ ಮತ್ತು ಮಾದಕ ವಸ್ತುಗಳು	ಸಂಖ್ಯೆ ಕೆಲಸಗಾರರು	೧೭೬೩ ೪೨೮೫	೧೭೯೦ ೪೨೩೯	೧೮೦೮ ೪೩೮೩	೧೮೫೭ ೪೭೪೫
೬.	ಗ್ಲಾಸ್ ಮತ್ತು ಸಿರಾಮಿಕ್ಸ್	ಸಂಖ್ಯೆ ಕೆಲಸಗಾರರು	೪೧೮ ೧೬೭೪	೪೧೮ ೧೬೭೪	೪೨೧ ೧೭೦೯	೪೪೮ ೧೯೩೪
೭.	ಜಾಬ್ ವರ್ಕ್ಸ್ ಮತ್ತು ರಿಪೇರಿ	ಸಂಖ್ಯೆ ಕೆಲಸಗಾರರು	೨೬೮ ೫೩೬	೩೬೫ ೬೩೬	೩೬೮ ೬೫೪	೪೩೨ ೯೪೨
೮.	ಚರ್ಮ	ಸಂಖ್ಯೆ ಕೆಲಸಗಾರರು	೩೧೩ ೧೧೯೧	೩೬೯ ೧೩೦೩	೩೮೯ ೧೩೪೩	೩೯೭ ೧೩೭೭
೯.	ಮೆಕ್ಯಾನಿಕಲ್ ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್	ಸಂಖ್ಯೆ ಕೆಲಸಗಾರರು	೧೧೩೧ ೪೩೯೩	೧೧೪೨ ೪೪೧೫	೧೧೫೦ ೪೪೬೭	೧೨೩೧ ೫೦೩೪
೧೦.	ಕಾಗದ ಮತ್ತು ಮುದ್ರಣ	ಸಂಖ್ಯೆ ಕೆಲಸಗಾರರು	೪೦೪ ೯೦೮	೪೦೮ ೯೨೪	೪೧೨ ೯೪೬	೪೩೮ ೧೨೧೭
೧೧.	ರಬ್ಬರ್ ಮತ್ತು ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್	ಸಂಖ್ಯೆ ಕೆಲಸಗಾರರು	೨೩೯ ೪೯೮	೪೧೨ ೯೨೬	೪೧೭ ೯೫೬	೪೪೨ ೧೧೬೨
೧೨.	ಟೆಕ್ಸ್ ಟೈಲ್ಸ್	ಸಂಖ್ಯೆ ಕೆಲಸಗಾರರು	೨೦೧೪ ೪೦೯೮	೨೦೨೪ ೪೧೧೮	೨೦೩೦ ೪೧೬೬	೨೧೫೦ ೪೮೪೩
೧೩.	ಪರ	ಸಂಖ್ಯೆ ಕೆಲಸಗಾರರು	೧೪೩೪ ೩೮೬೮	೧೫೦೧ ೪೦೦೨	೧೫೩೭ ೪೨೯೦	೧೬೫೯ ೪೮೭೫
೧೪.	ಇತರೆ	ಸಂಖ್ಯೆ ಕೆಲಸಗಾರರು	೧೮೭೦ ೧೪೯೬೦	೧೫೯೧ ೩೨೮೬೩	೧೬೧೭ ೩೩೦೭೧	೧೭೨೮ ೩೨೬೦೨
	ಒಟ್ಟು	ಸಂಖ್ಯೆ ಕೆಲಸಗಾರರು	೧೦೫೯೮ ೪೧೭೫೧	೧೦೮೨೮ ೬೦೫೫೨	೧೦೯೮೦ ೬೧೫೨೮	೧೧೭೫೫ ೬೫೯೯೨

ಕೈಗಾರಿಕಾ ತರಬೇತಿ ಸಂಸ್ಥೆ : ಕೈಗಾರಿಕೀಕರಣ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಹಾಗೂ ತಾಂತ್ರಿಕ ತರಬೇತಿ ಪಡೆದ ಕುಶಲಕರ್ಮಿಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದೆ. ತರಬೇತಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಸ್ಥಳೀಯ ವಿದ್ಯಾವಂತ ಯುವಕ, ಯುವತಿಯರಿಗೆ ತಾಂತ್ರಿಕ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಫಲಪ್ರದ ಉತ್ಪಾದನಾ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಇದನ್ನು ಮನಗಂಡ ಅಂದಿನ ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನ, ಸರ್ಕಾರಿ ತರಬೇತಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡಿತ್ತು. ಅಂತೆಯೇ ಇಂದೂ ಸಹ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ತರಬೇತಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಕುಶಲಕರ್ಮಿಗಳಿಗೆ ಹಾಗೂ ತಾಂತ್ರಿಕಾಸಕ್ತ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ನೈಪುಣ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕ ಸಾಧನ ಸಲಕರಣೆಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಲು ತರಬೇತಿ ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಯುವಕರು ಸ್ವಯಂ ಉದ್ಯೋಗ ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಹಾಗೂ ಕೈಗಾರಿಕೆ ಅಥವಾ ಇತರೆ ಉದ್ಯಮಗಳಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪಡೆಯಲು ಸಹಾಯಕವಾಗುವುದು. ಮೈಸೂರು ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಪೂರ್ವದಿಂದಲೂ ಕುಶಲಕರ್ಮಿ ತರಬೇತಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಸ್ಥಳೀಯ ಆಸಕ್ತ ಯುವ ಪೀಳಿಗೆಗೆ ತಾಂತ್ರಿಕ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ನೀಡುವುದರಲ್ಲಿ ನಿರತವಾಗಿವೆ. ಮೈಸೂರು, ಕರ್ನಾಟಕ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ, ದೇಶದಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಮುಖ ಕೈಗಾರಿಕಾ ನಗರವಾಗಿ ಹೆಸರಾಗಿದೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಇನ್‌ಫೋಸಿಸ್, ವಿಪ್ರೋ ಮುಂತಾದ ಐ.ಟಿ.,ಬಿ.ಟಿ. ಬಹುರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಂಪನಿಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪನೆಗೊಂಡು ಹೆಚ್ಚಿನ ಉದ್ಯೋಗ ಸೃಷ್ಟಿಸಿವೆ.

ಉದ್ಯೋಗ : ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ೨೦೦೧ರ ಜನಗಣತಿಯಂತೆ ಕೆಲಸಗಾರರ ವಿವರ ಇಂತಿದೆ. ಕೆಲಸಗಾರರಲ್ಲಿ ೩,೩೯,೯೩೬ ಮುಖ್ಯ ಕೆಲಸಗಾರರು, ೨೯,೬೪೪ ಸೀಮಾಂತ (ಮಾರ್ಜಿನ್‌ಲ್) ಕೆಲಸಗಾರರು, ೬,೬೮,೯೨೦ ಜನ ಕೆಲಸಗಾರರಲ್ಲದವರು. ಕೃಷಿಸಾಗುವಳಿದಾರರು ಒಟ್ಟು ೪೨,೧೫೬, ಇವರಲ್ಲಿ ಪುರುಷರು ೩೨,೩೨೬, ಸ್ತ್ರೀಯರು ೯,೮೩೦. ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಮಿಕರು ಒಟ್ಟು ೨೦,೪೨೪. ಇವರಲ್ಲಿ ೧೦,೦೨೫ ಗಂಡಸರು, ೧೦,೪೪೯ ಹೆಂಗಸರು. ತಾಲೂಕಿನ ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಪೈಕಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಜನರು ವಿವಿಧ ಉದ್ಯಮಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದು, ತಾಲೂಕಿನ ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರಗತಿಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿದ್ದರೂ ಸರಿಯಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸದೆ ಹೊರಗುಳಿಯಲ್ಪಟ್ಟಿರುವವರನ್ನು ಇತರ ಕಸುಬುಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೊಳಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇವರ ಸಂಖ್ಯೆ ಕಡಿಮೆ ಇದ್ದರೂ ತಾಲೂಕಿನ ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರಗತಿಗೆ ಇವರ ಕೊಡುಗೆ ಅಪಾರವಾಗಿದೆ. ತಾಲೂಕಿನ ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಇವರಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೆಯಾಗುವ ಉದ್ಯೋಗ ಸರಿಯಾಗಿ ದೊರಕದೇ ಇರುವುದರಿಂದ, ಬಹಳಷ್ಟು ಜನ ನಗರಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿರುವವರು. ಇವರು ಹೊಂದಿರುವ ಉದ್ಯೋಗಗಳು: ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆಡಳಿತ ಸೇವೆ, ಸ್ವಯಂ ಉದ್ಯೋಗ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೊಳಪಡುವ ವರ್ಗಗಳ ಪೈಕಿ ವಕೀಲರು, ವೈದ್ಯರು, ಹೋಟೆಲು ಉದ್ಯಮ, ಸಾರಿಗೆ ಉದ್ಯಮ, ಯಂತ್ರೋಪಕರಣ ತಯಾರಕ ಹಾಗೂ ಸೇವಾನಿರತ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಾದರೆ, ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸೇವಾ ನಿರತರಾದವರಲ್ಲಿ ದೋಬಿ, ಕ್ಷೌರಿಕ, ದರ್ಜಿ ಮೊದಲಾದವರ ಜೊತೆಗೆ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಕಸುಬುಗಳಾದ ಕುಲುಮೆಕೆಲಸ, ಬಡಗಿಕೆಲಸ, ಕುಂಬಾರಿಕೆ, ಚಮ್ಮಾರಿಕೆ, ಚಿನ್ನ, ಬೆಳ್ಳಿ ಕೆಲಸ, ಗೃಹ ನಿರ್ಮಾಣ, ತೋಟಗಾರಿಕೆ, ಬುಟ್ಟಿ ಹೆಣೆಯುವುದು, ಚಾಪೆ ಹೆಣೆಯುವುದೇ ಮೊದಲಾದವು ಸೇರುತ್ತವೆ.

ಇವು ಜೀವನಾಧಾರವಾಗಿರುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಜನಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಅವಶ್ಯಕವಾದ ಸೇವೆ ಮತ್ತು ಸರಕನ್ನೂ ಒದಗಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ತಾಲೂಕಿನ ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರಗತಿಗೆ ಸಹಾಯಕವಾಗಿವೆ. ತಾಲೂಕಿನ ಕೆಲವು ಕಸುಬುದಾರರು ವಂಶಪಾರಂಪರ್ಯ ಕಸುಬನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿರುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಣಿತಿಯನ್ನೂ ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ.

ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ೨೦೦೪-೦೫ರಲ್ಲಿ ೨೦,೫೪೦ ಮಂದಿ ಉದ್ಯೋಗ ಬಯಸಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಉದ್ಯೋಗ ವಿನಿಮಯ ಕಛೇರಿಯಲ್ಲಿ ನೋಂದಾಯಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಇವರ ಸಂಖ್ಯೆ ೨೦೦೫-೦೬ರಲ್ಲಿ ೧೭,೦೧೫ ಕುಂಠಿತಗೊಂಡಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ೨೦೦೪-೦೫ರಲ್ಲಿ ೮೯ ಮಂದಿ ಹುದ್ದೆಗೆ ಈ ಕಛೇರಿಯಿಂದ ಭರ್ತಿಗೊಂಡಿದ್ದರೆ, ೨೦೦೫-೦೬ರಲ್ಲಿ ೧೧೨ ಮಂದಿ ಭರ್ತಿಗೊಂಡಿದ್ದರು. ಈ ತಾಲೂಕಿನ ವಿವಿಧ ವರ್ಗದ ಪದವೀಧರರು ಈ ಕಛೇರಿಯಲ್ಲಿ ನೋಂದಾಯಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ವಿವರ:

೨೦೦೪-೦೫								
	ಶಿಕ್ಷಣ	ಪರಿಶಿಷ್ಟ	ಅಂಗವಿಕಲ	ವಿಧಿ- ವಿವಿಧ	ಪರಿಷ್ಕರಣೆ- ವಿವಿಧ	ವಿವಿಧ- ವಿವಿಧ	ವಿವಿಧ- ವಿವಿಧ	ವಿವಿಧ- ವಿವಿಧ
ಬಿ.ಎ.,	೧೭೦	೩೯	೧೭	೩೨	೧೨	೨೫	೧೯	೨೨೬
ಬಿ.ಎಸ್ಸಿ.,	೪೦	೧೧	೦೨	೦೩	೦೫	೦೭	೦೫	೨೪೮
ಬಿ.ಕಾಂ.,	೪೮	೧೨	೦೫	೧೦	೦೯	೦೭	೦೪	೨೮೩
ಬಿ.ಬಿ.ಎಂ.,	೧೦	೦೨	೦೨	೦೨	೦೧	೦೨	೦೧	೬೪
೨೦೦೫-೦೬								
ಬಿ.ಎ.,	೧೫೫	೪೦	೧೬	೩೧	೧೧	೨೪	೧೮	೨೧೦
ಬಿ.ಎಸ್ಸಿ.,	೩೮	೧೨	೦೨	೦೪	೦೫	೦೬	೦೬	೨೩೯
ಬಿ.ಕಾಂ.,	೪೧	೧೦	೦೪	೧೦	೦೯	೦೮	೦೫	೨೬೧
ಬಿ.ಬಿ.ಎಂ.,	೧೦	೦೩	೦೨	೦೨	೦೧	೦೩	೦೧	೫೯

ಕರಕುಶಲ ಉದ್ಯಮ : ನಗರದ ಮಂಡಿ ಮೊಹಲ್ಲಾದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಗಂಧ, ಬೀಟಿ ಮೊದಲಾದ ಮರಗಳಿಂದ ಕರಕುಶಲವಸ್ತುಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುವ ಫ್ಯಾಕ್ಟರಿಗಳಿವೆ. ಕರಕುಶಲವಸ್ತುಗಳ ತಯಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ದೇಶ, ವಿದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಸರು ಮಾಡಿರುವ ಶ್ರೀ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಫೈನ್ ಆರ್ಟ್ಸ್ ಆಂಡ್ ಕ್ರಾಫ್ಟ್ ಫ್ಯಾಕ್ಟರಿ, ಸುಲ್ತಾನ್ ಪೈನ್ ಆರ್ಟ್ಸ್ ಮೊದಲಾದ ೨೦ ರಿಂದ ೨೫ ಕರಕುಶಲ ವಸ್ತು ತಯಾರಿಕಾ ಫ್ಯಾಕ್ಟರಿಗಳಿವೆ. ಸುಮಾರು ಎಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ಇಲ್ಲಿ ಕರಕುಶಲ ಕೆತ್ತನೆಯ ಕೆಲಸ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿ ಪದಕ ವಿಜೇತ ಕಲಾವಿದ ಶೌಕತ್ ಅಲಿ ಇಲ್ಲಿಯವರೇ. ದೊರೆ ಸ್ವಾಮಾಚಾರ್, ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಾಚಾರ್ ಮುಂತಾದ ಶಿಲ್ಪಿಗಳಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಕೆತ್ತನೆ ದೇಶಾದ್ಯಂತ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಪಡೆದಿದೆ.

ಅಗರಬತ್ತಿ ಉದ್ಯಮ : ಸುಗಂಧರಾಜ ಅಗರಬತ್ತಿಯ ಉದ್ಯಮವನ್ನು ಮಹಮ್ಮದ್ ಯೂಸುಫ್ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಆರಂಭಿಸಿದರು. ಜಯಚಾಮರಾಜ ಒಡೆಯರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಅರಮನೆಗೆ ಯೂಸುಫ್ ಅವರೇ ಅಗರಬತ್ತಿಯನ್ನು ಪೂರೈಸುತ್ತಿದ್ದೆಂಬ ಪ್ರತೀತಿ. ಆನಂತರ ಮೈಸೂರಿನ ಹೆಸರನ್ನು ವಿಶ್ವವಿಖ್ಯಾತಗೊಳಿಸಿದ ವಾಸು (ಸೈಕಲ್ ಬ್ರಾಂಡ್), ಅರವಿಂದ ಅಗರಬತ್ತಿ ಫ್ಯಾಕ್ಟರಿಗಳು ಪ್ರಮುಖವಾದವು.

ಬೀಡಿ ಉದ್ಯಮ : ನಗರದ ಮಂಡಿಮೊಹಲ್ಲಾ, ಶಾಂತಿನಗರ, ಉದಯಗಿರಿ ಮುಂತಾದ ಬಡಾವಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಗಣೇಶಬೀಡಿ, ಫೈನ್ ಕಾಲೇಜು ಬೀಡಿ, ಗಫಾರ್ ಬೀಡಿಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುವುದು ಪ್ರಮುಖ ಗೃಹಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ. ಸರ್ಕಾರ ಬೀಡಿ ಕಟ್ಟುವ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಹಿತರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸುತ್ತಿದೆ.

ರೇಷ್ಮೆ : ರೇಷ್ಮೆಯು ಗೃಹಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿರುವುದಲ್ಲದೆ, ವ್ಯವಸಾಯಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿದೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದ ಕೃಷಿಕರಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶ ಹಾಗೂ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದ ಆರ್ಥಿಕಾಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ರೇಷ್ಮೆಯು ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿದೆ. ಮೈಸೂರು ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ೧೯೮೯-೯೦ರಲ್ಲಿ ೩೦೧೭ ಹೆ. ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಪ್ಪುನೇರಳೆ ಕೃಷಿ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗಿತ್ತು. ೪,೪೯೭ ಮಂದಿ ಈ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದರು. ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ತಾಂತ್ರಿಕ ಸೇವಾ ಕೇಂದ್ರ, ೧೨ ಚೌಕಿ ಸಾಕಾಣಿಕಾ ಕೇಂದ್ರಗಳಿದ್ದವು. ಒಂದು ಮೊಟ್ಟೆ ಉತ್ಪಾದನಾ ಕೇಂದ್ರವಿದ್ದು, ೨.೫೪೪ ಲಕ್ಷ ಮೊಟ್ಟೆ ಉತ್ಪಾದಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು. ೧.೧೯ ಮೆ.ಟನ್ ಪ್ರಮಾಣದ ಬೈವೊಲ್ಟೈನ್ ರೇಷ್ಮೆಗೂಡು ಉತ್ಪಾದಿಸಲಾಗಿದ್ದರೆ, ೭೬.೦೦೦ ಮೆ.ಟನ್ ಕಚ್ಚಾ ರೇಷ್ಮೆ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮಾಡಲಾಗಿತ್ತು. ೧೯೯೫-೯೬ರಲ್ಲಿ ೧೭೮೭ ಹೆ.ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ರೇಷ್ಮೆ ಕೃಷಿ ಕೈಗೊಂಡಿದ್ದು, ೬೯೪ ಟನ್ ರೇಷ್ಮೆ ಗೂಡು ಉತ್ಪಾದಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ೨೦೦೪-೦೫ರಲ್ಲಿ ೨೮೧.೯೭ ಹೆ. ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಹಿಪ್ಪುನೇರಳೆ ಬೆಳೆಯಲಾಗುತ್ತಿದ್ದು, ೭೧೩ ಜನ ರೈತರು ಈ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ೨೧೪.೭೭೭ ಲಕ್ಷ ರೂ.ಮೌಲ್ಯದ ೧೯೫,೨೫೨ ಟನ್ ಗೂಡು ಉತ್ಪಾದಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ೨೦೦೮-೦೯ರಲ್ಲಿ ೧೯೦ ಹೆ. ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಹಿಪ್ಪುನೇರಳೆ ಬೆಳೆದಿದ್ದು, ೧೪೦ ಟನ್ ರೇಷ್ಮೆಗೂಡು ಉತ್ಪಾದನೆಯಾಗಿದ್ದು, ಅದರ ಮೌಲ್ಯ ೪೯೬ ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳಾಗಿದೆ.

ವಿದ್ಯುತ್ : ದಿವಾನರಾಗಿದ್ದ ಕೆ. ಶೇಷಾದ್ರಿ ಅಯ್ಯರ್ ಅವರ ದೂರದರ್ಶಿತ್ವದಿಂದಾಗಿ ಕೋಲಾರದ ಚಿನ್ನದ ಗಣಿ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯನ್ನು ಪೂರೈಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಭಾರತದ ಪ್ರಪ್ರಥಮ ಜಲ ವಿದ್ಯುತ್ ಯೋಜನೆ ೧೯೦೨ ರಲ್ಲಿ ಕಾವೇರಿ ನದಿಯ ಶಿವನಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಗತವಾಯಿತು. ಬೆಂಗಳೂರು ೧೯೦೫ರಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯುತ್ ಸಂಪರ್ಕ ಪಡೆದರೆ ಮೈಸೂರು ೧೯೦೮ರಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯುತ್ ಸೌಲಭ್ಯ ಪಡೆಯಿತು. ೨೦೦೪-೦೫ರಲ್ಲಿದ್ದಂತೆ ತಾಲೂಕಿನ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಬಳಕೆದಾರರ ವಿವರ : ೨,೩೧,೨೬೫ ಗೃಹಬಳಕೆ, ೪೭೯೫ ಕೈಗಾರಿಕೆ ಬಳಕೆ, ೩೫೬೨೫ ವಾಣಿಕೆ ಬಳಕೆ, ೫೯೮೨ ನೀರಾವರಿ ಐ.ಪಿ.ಸೆಟ್, ೩೧೫೮ ಬೀದಿ ದೀಪಗಳು, ತಾಲೂಕಿನ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಬಳಕೆ (ಲಕ್ಷ ಯೂನಿಟ್‌ಗಳಲ್ಲಿ)

೧೬೦೬.೯೩ ಗೃಹಬಳಕೆ, ೧೮೧೭.೦೭ ಕೈಗಾರಿಕೆ ಬಳಕೆ, ೫೬೨.೫೯ ವಾಣಿಜ್ಯ ಬಳಕೆ, ೨೧.೪೫ ನೀರಾವರಿ ಐ.ಪಿ.ಸೆಟ್, ೪೯೪.೧೫ ಇತರೆ ಒಟ್ಟು ೪೪೯೮.೧೯ ಲಕ್ಷ ಯೂನಿಟ್ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ೨೦೦೪-೦೫ನೆಯ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಬಳಕೆಯಿಂದ ಬಂದ ಆದಾಯ ೨೧೧೦೦.೩೬ ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳಾಗಿತ್ತು.

೨೦೦೮-೦೯ ರಲ್ಲಿದ್ದಂತೆ ತಾಲೂಕಿನ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಬಳಕೆದಾರರ ವಿವರ: ೨,೯೧,೬೬೧ ಗೃಹಬಳಕೆ, ೫,೯೩೮ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಬಳಕೆ, ೪೩,೯೦೮ ವಾಣಿಜ್ಯಬಳಕೆ, ೮,೦೫೬ ನೀರಾವರಿ ಐ.ಪಿ.ಸೆಟ್, ೩,೩೭೮ ಬೀದಿ ದೀಪಗಳು ಹಾಗೂ ೫,೪೯೮ ಇತರೆ ಬಳಕೆದಾರರಿದ್ದರು. ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಬಳಕೆ (ಲಕ್ಷ ಯೂನಿಟ್‌ಗಳಲ್ಲಿ) ೨,೨೬೫ ಗೃಹಬಳಕೆ, ೨,೮೭೫ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಬಳಕೆ, ೯೮೪ ವಾಣಿಜ್ಯ ಬಳಕೆ, ೬೧೪ ನೀರಾವರಿ ಐ.ಪಿ. ಸೆಟ್, ೨೭ ಬೀದಿ ದೀಪ ಹಾಗೂ ಇತರೆ ೫೫೯ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿದ್ದು, ೨೦೦೮-೦೯ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಬಳಕೆಯಿಂದ ೩೨,೩೩೩ ಲಕ್ಷ ಆದಾಯ ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿತ್ತು.

ಹೋಟೆಲು ಉದ್ಯಮ : ಜಿಲ್ಲಾ ಆಡಳಿತ ಕೇಂದ್ರವೂ ಆಗಿರುವ ಮೈಸೂರು ನಗರ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ರಾಜಧಾನಿಯೆಂದೇ ವಿಶ್ವವಿಖ್ಯಾತವಾಗಿದೆ. ದೇಶದ ನಾನಾ ಭಾಗಗಳಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕ ಕಲ್ಪಿಸುವ ಆಯಕಟ್ಟಿನ ಪ್ರಮುಖ ಹೆದ್ದಾರಿಯಲ್ಲಿರುವ ಕೈಗಾರಿಕಾ ನಗರವಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಪ್ರಮುಖ ವ್ಯಾಪಾರ ಕೇಂದ್ರ, ಪ್ರೇಕ್ಷಣೀಯ ಹಾಗೂ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿಗೆ ದೇಶ, ವಿದೇಶಗಳಿಂದ ಸಹಸ್ರಾರು ಜನರು ಬರುತ್ತಾರೆ. ಇವರಿಗೆ ಉಪಹಾರ, ಊಟ, ವಸತಿ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಹೋಟೆಲ್ ಉದ್ಯಮ ಒದಗಿಸುತ್ತಿದೆ. ಮೈಸೂರು ನಗರದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ೭೦೦ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಹೋಟೆಲ್, ರೆಸ್ಟೋರೆಂಟ್ ಮತ್ತು ವಸತಿಗೃಹಗಳಿವೆ. ೧೦ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಸ್ಟಾರ್ ಹೋಟೆಲ್‌ಗಳು, ರೆಸಾರ್ಟ್‌ಗಳೂ ಇವೆ. ಪ್ರತಿದಿನ ಸುಮಾರು ೧೦ ಸಾವಿರ ಜನರಿಗೆ ನಗರದಲ್ಲಿ ವಸತಿ ಸೌಲಭ್ಯ ಕಲ್ಪಿಸುವ ಅವಕಾಶವಿದೆ. ದಸರಾ ಹಾಗೂ ಇತರ ಉತ್ಸವ, ಸಮ್ಮೇಳನಗಳ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಭತ್ತಗಳು ಹಾಗೂ ಅತಿಥಿಗೃಹಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತದೆ. ನಗರದ ಕೆಲವು ಹೋಟೆಲುಗಳು ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ಮಾದರಿಯವಾಗಿದ್ದು, ಎಲ್ಲಾ ವಿಧದ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತಿವೆ.

ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಬಡತನ ನಿರ್ಮೂಲನಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು : ತಾಲೂಕಿನ ಸರ್ವಾಂಗೀಣ ಪ್ರಗತಿಗಾಗಿ ಸರ್ಕಾರವು ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್ ಹಾಗೂ ತಾಲೂಕು ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳ ಮೂಲಕ ಅನೇಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಹಭಾಗಿತ್ವದೊಂದಿಗೆ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುತ್ತಿದೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾದವುಗಳನ್ನು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಸಂಪೂರ್ಣ ಗ್ರಾಮೀಣ ರೋಚ್‌ಗಾರ್ ಯೋಜನೆ(ಎಸ್.ಜಿ.ಆರ್.ವೈ) : ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದ ನಿರುದ್ಯೋಗ ಹಾಗೂ ಅರೆಉದ್ಯೋಗ ಪುರುಷ ಹಾಗೂ ಮಹಿಳಾ ಬಡಜನರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಉದ್ಯೋಗ ಕಲ್ಪಿಸುವುದು ಯೋಜನೆಯ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ. ಈ

ಯೋಜನೆಯಡಿ ಜಲಾನಯನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಇಲಾಖೆಗೆ ಕೃಷಿ ಘಟಕದಿಂದ ನಾಲಾ ಬದು, ಕೃಷಿ ಹೊಂಡ, ಕೊರಕಲು ತಡೆ, ಸಮಪಾತಳಿ ಬದು, ಕೆರೆ ಹೊಳೆತ್ತುವುದು ಮುಂತಾದ ಭೂಸಾರ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಹಾಗೂ ಮಳೆ ನೀರು ನಿರ್ವಹಣಾ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಜಲಾನಯನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಇಲಾಖೆಯ ತೋಟಗಾರಿಕಾ ಘಟಕದವರು ಮೇಲ್ಕಂಡ ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಂಡು ವಿವಿಧ ಬಗೆಯ ಹಣ್ಣು ಹಂಪಲುಗಳ ಗಿಡಗಳನ್ನು ಹಂಚಿ ಆಯಾ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ರೈತರುಗಳಿಗೆ ತೋಟಗಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಲು ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡುವರು. ಸ್ವರ್ಣ ಜಯಂತಿ ಗ್ರಾಮ ಸಮೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ೨೦೦೫-೦೬ರಲ್ಲಿ ೨೯ ಗುಂಪುಗಳು ಪ್ರಯೋಜನ ಪಡೆದಿದ್ದವು. ಸಂಪೂರ್ಣ ಗ್ರಾಮೀಣ ರೋಜ್‌ಗಾರ್ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ೧,೮೪೬ ಲಕ್ಷ ಮಾನವ ದಿನಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ೧,೦೮೨.೮೧ ಟನ್ ಆಹಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಹಾಗೆಯೇ ೨೦೦೯ರ ಮಾರ್ಚ್ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ ಸ್ವರ್ಣ ಜಯಂತಿ ಗ್ರಾಮ ಸಮೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ೧೧ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಹಾಗೂ ೩೪ ಗುಂಪುಗಳು ಪ್ರಯೋಜನ ಪಡೆದಿದ್ದರು. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತರಿ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ೧೪,೧೬೨ ಮಾನವ ದಿನಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಲಾಯಿತು. ಅಲ್ಲದೆ ೧೪.೭೬ ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳನ್ನು ವಿತರಿಸಲಾಯಿತು. ಆಶ್ರಯ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ೧,೦೩೭ ಮನೆಗಳನ್ನೂ ಡಾ|| ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ೧೧೯ ಮನೆಗಳನ್ನೂ ಹಾಗೂ ಇಂದಿರಾ ಆವಾಸ್ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ೩೦೮ ಮನೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ವಿತರಿಸಲಾಯಿತು.

ಇಂದಿರಾ ಆವಾಸ್ ಯೋಜನೆ : ವಸತಿರಹಿತ ಬಡಗ್ರಾಮಸ್ಥರಿಗೆ ವಸತಿ ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಡುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಡಿಯಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ೨೦,೦೦೦ರೂ. ಸಹಾಯಧನ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಫಲಾನುಭವಿಯನ್ನು ತಾಲೂಕಿನ ಗ್ರಾಮಸಭೆಗಳ ಮೂಲಕ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಫಲಾನುಭವಿಯು ಸ್ವತಃ ಮನೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಜೊತೆಗೆ ಕಚ್ಚಾಮನೆಯನ್ನು ಪಕ್ಕಾ ಮನೆ ಮಾಡಲು ಇದೇ ಯೋಜನೆಯಡಿ ೧೦,೦೦೦ ರೂ ಸಹಾಯಧನ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಶೌಚಾಲಯ ನಿರ್ಮಿಸಬೇಕು. ೨೦೦೪-೦೫ರಲ್ಲಿ ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಜನ ಪಡೆದು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಮನೆಗಳು ೩೪೬ ಆಗಿದ್ದರೆ, ೨೦೦೮-೦೯ರಲ್ಲಿ ೩೦೮ ಆಗಿದ್ದವು.

ಇವುಗಳ ಜೊತೆಗೆ, ಜೈವಾನಿಲಯೋಜನೆ, ಸಮಗ್ರ ಗ್ರಾಮೀಣ ಇಂಧನ ಶಕ್ತಿ ಯೋಜನೆ, ಶಾಲಾ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಯೋಜನೆ, ರಾಜೀವ್ ಗಾಂಧಿ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಯೋಜನೆ, ಸ್ವಜಲಧಾರ ಯೋಜನೆಗಳು. ಖಾದಿ ಗ್ರಾಮೋದ್ಯೋಗ ಇಲಾಖೆವತಿಯಿಂದ ವಿಚಾರಗೋಷ್ಠಿ, ಕ್ಷೇತ್ರೋತ್ಸವಗಳು, ವೃತ್ತಿಪರ ಕುಶಲಕರ್ಮಿಗಳಿಗೆ ಉಚಿತವಾಗಿ ಸುಧಾರಿತ ಸಲಕರಣೆ ಸರಬರಾಜು, ಜೇನುಸಾಕಣೆ, ಕುಶಲಕರ್ಮಿಗಳಿಗೆ ಸಹಾಯಧನ ಮುಂತಾದ ಯೋಜನೆಗಳಿದ್ದು, ಬಡತನ ನಿರ್ಮೂಲನೆಗೆ ಸಹಾಯಕವಾಗಿವೆ.